

Bilim Çocuk Kartları'yla

Hayvanların Ayak İzlerini Tanıyoruz...

Bir ormana gittiğimizde, orada birçok hayvanın yaşadığını hemen farketmeyiz. Özellikle de kışın ne kuş ne de böcek sesleri duyulur. Bu durumda, kim inanır orman sakinleri arasında bir ayı, kurt, tilki, karaca, tavşan, sansar, kirpi ve sincabın da olduğuna? Bu hayvanları göremesiniz de onların varlıklarını karda, çamurda bıraktıkları ayak izlerinden, dışkılarından, ağaçlarda bıraktıkları izlerden, yuvalarından, besin kalıntılarından, toprakta bıraktıkları eşeleme izlerinden anlayabilirsiniz.

Bu sayımızda hayvanların doğada bıraktığı ayak izlerini tanımanızı istiyoruz. Günümüzde leopar ve kaplan dışında hepsinin ayak izlerine ülkemizde rastlayabilirsiniz. Birçoğunun ön ve arka ayaklarının farklı büyüklükte olduğunu göreceksiniz. Tavşan ve sincapta bu fark anlamlı. Ancak, tavşan ya da sincabın ayak izlerine bakınca şaşıracaksınız. Sanki ön ayakları büyükmüş gibi görünür. Bu hayvanların, etçiller için iyi bir besin kaynağı olduğunu düşünülürse genelde hızla kaçmaları gerekir. Öyle hızlı hareket ederler ki, arka ayaklarının izi, ön ayaklarından önde çıkar. Etçillerin, otçullardan farklı izlerinin olduğunu göreceksiniz. Etçillerin, avlarını yakalayıp parçalamak için pençe olarak adlandırılan tırnaklı parmakları var. Otçullardaysa parmaklar toynak olarak adlandırılıyor. Bir de aynı aileden gelen

hayvanların ayak izlerinin birbirine benzediğini farkedeceksiniz. Tilki, kurt, çakal ya da köpek gibi. Onların ayak izlerini ilk başta ayırtetmek zor. Ancak, alıştıktan sonra farklarını öğrenebilirsiniz. Uzmanlar, köpeğin iç parmakları arasını daha geniş, tilki izlerinin daha küçük ve kurtların dış parmaklarının hilal biçimli olması gibi ayrıntıların çok işe yaradığını söylüyorlar.

Hayvanların ayak izleri, onları inceleyen biyologlar için önemli. Bir bölgedeki hayvanları bıraktıkları tüm izlerden kolayca anlıyorlar. Ayak izlerini ölçerek, kimi durumlarda hayvan yetişkin mi, yavru mu; adımlarını ölçerek yürüyor mu, koşuyor mu, zıplıyor mu, izlerini takip ederek yuvasına mı gidiyor, av peşinde mi, avcısından mı kaçıyor; bunlara ilişkin gözlemler ve tahminler yapıyorlar. Doğaya ve hayvanlara merak duyuyorsanız bu tür çalışmalar yapabilirsiniz. Ayak izlerini de fotoğraflayabilirsiniz. Kartlarımızda olduğu gibi izin

yanına bir cetvel, madeni para, kalem ya da bir cisim koyarak izin büyüklüğün anlaşılmasını sağlamalısınız. İz detektifleri, hazır kış mevsimindeyken iş başına... Doğada çalışırken dikkatli olmak gerektiğini de unutmayın. Yardımlarından dolayı Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) biyologlarından Ö. Emre Can ve Victor Lukarevski'ye teşekkür ediyoruz.

Kartları Hazırlayan
Tuğba Can